Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003365

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 08-08-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шумивода Юрій Анатолійович
2. Yurii Shumyvoda

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0002-1235-8192

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 221

Назва наукової спеціальності: Стоматологія

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: ОП 48253 Стоматологія (221 Стоматологія)

Дата захисту: 10-09-2025

Спеціальність за освітою: Стоматологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10753

Повне найменування юридичної особи: Міжнародний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 26249278

Місцезнаходження: вул. Фонтанська дорога, буд. 33, Одеса, 65009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Міжнародний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 26249278

Місцезнаходження: вул. Фонтанська дорога, буд. 33, Одеса, 65009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.01, 76.09, 76.09.27

Тема дисертації:

1. Експериментально-клінічне дослідження пародонтопротекторної дії зубного еліксиру з екстрактом амаранту.
2. Experimental and clinical study of the periodontoprotective effect of oral elixir with amaranth extract.

Реферат:

1. Шумивода Ю.А. Експериментально-клінічне дослідження пародонтопротекторної дії зубного еліксиру з екстрактом амаранту. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 221 Стоматологія. – Міжнародний гуманітарний університет, Одеса, 2025. Актуальним є подальший пошук ефективних засобів профілактики й лікування пародонтиту. Перспективними вважаються препарати рослинного походження, які позбавлені побічних ефектів і мають багатофункціональну дію. Дисертація присвячена розробці рецептури, технології, експериментальному обґрунтуванню та клінічній оцінці нового гігієнічного засобу – зубного еліксиру з екстрактом насіння амаранту – для комплексної терапії генералізованого пародонтиту. Метою дослідження є підвищення ефективності лікування генералізованого пародонтиту шляхом вивчення пародонтопротекторних ефектів еліксиру та його включення до терапії. Для цього проведено клінічні, рентгенологічні, лабораторні, біотехнологічні та експериментальні дослідження. Об’єктами стали: тканини пародонта й ротова рідина

людини, модель пародонтиту у білих щурів, зубний еліксир. У клінічних дослідженнях взяли участь 88 пацієнтів (42 чоловіки, 46 жінок, 18–35 років), в експерименті – 21 білий щур. Біотехнологічний етап передбачав визначення біологічно активного складу насіння й олії амаранту, створення технології обробки сировини, рецептури еліксиру та доведення його до промислового випуску. Хроматографічні дослідження показали, що амарантова олія містить найбільшу кількість сквалену (9,31%) серед досліджених олій. Розроблено метод холодного пресування з виходом олії до 86% від загального вмісту. Доведено, що екстракт амаранту містить сквален, водорозчинні пребіотики, вітаміни, олігопептиди, мікроелементи (зокрема марганець). Запропонована рецептура еліксиру «М'ятний + екстракт амаранту» включає м'яту, гесперидин, інулін, кальцію цитрат і цетавлон. В експерименті щури були розподілені на 3 групи. У 2-ій групі моделювали пародонтит шляхом вживання термопероксидної олії. 3-тя група отримувала еліксир з 31-го дня. Через 75 днів у 3-ій групі виявлено достовірне зниження еластази, МДА, підвищення каталази ($p<0,01$), що вказує на антиоксидантні та протизапальні властивості засобу. Також спостерігалося зниження уреази й підвищення лізоциму ($p<0,05$), зниження атрофії альвеолярного паростка щелеп. Дослідження показали зниження кальцію ($p<0,05$), порушення ремоделювання кістки у 2-ій групі. У 3-ій групі зафіксовано зростання активності лужної фосфатази, зниження кислої фосфатази та підвищення індексу мінералізації ($p<0,001$), що свідчить про остеотропну дію еліксиру. У клінічній частині дослідження всі пацієнти були поділені на основну (46 осіб) і контрольну (42 особи) групи. Основна група додатково використовувала еліксир 2 рази на день, курсами протягом року. Через 1 місяць від початку лікування спостерігалося достовірне зниження всіх пародонтальних індексів, зокрема: PMAcp – у 2,1 раза, PMA Parma – у 2,4 раза, індексу кровоточивості – у 2,4 раза, індексу Рассела – у 2,1 раза (усі $p<0,001$). Також відзначено зниження індексу Гріна-Вермільона ($p<0,001$). Через 6 місяців спостерігалася стабілізація процесу в усіх пацієнтів основної групи. У групі порівняння – загострення у 11,1% та 16,7% пацієнтів. Через 12 місяців у контрольній групі загострення спостерігались у 37,5–40% випадків, тоді як у основній – лише 11,8–16,7%. Отже, тривале використання зубного еліксиру з амарантом сприяє покращенню гігієнічного стану порожнини рота, стабілізації клініко-рентгенологічної картини, зниженню частоти рецидивів генералізованого пародонтиту. Препарат може бути рекомендований для впровадження у стоматологічну практику. Ключові слова: тканини пародонта, генералізований пародонтит, лікування, гігієна ротової порожнини, щури, експериментальна модель пародонтиту, рослинні екстракти, амарант, сквален, зубний еліксир, пародонтопротектори, атрофія альвеолярного паростка

2. Shumyvoda Y.A. Experimental and Clinical Study of the Periodontoprotective Effect of a Dental Elixir with Amaranth Extract. – Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in Dentistry. – International Humanitarian University, Odesa, 2025. The dissertation is devoted to the development, experimental justification, and clinical evaluation of a new oral hygiene product—a mouthwash with amaranth seed extract—used in the comprehensive treatment of patients with generalized periodontitis. The relevance of the study lies in the need for effective, safe, and biologically active agents of plant origin that can be integrated into periodontal therapy and daily oral care. A complex of biotechnological, laboratory, experimental, radiological, and clinical methods was applied. The research included analysis of amaranth seed composition, development of an extraction method for its oil and active components, formulation of the elixir, testing on an experimental model of periodontitis in white rats, and clinical trials on 88 patients with early-stage generalized periodontitis. Biotechnological analysis revealed that amaranth oil contains the highest amount of squalene (9.31%) among the tested oils. A cold pressing-extraction method using organic solvents yielded up to 86% of total oil content. The extract also included water-soluble prebiotics, vitamins (B1, B2, PP, C, P), oligopeptides, and trace elements, notably manganese. Based on this, a formula was developed for a mouthwash named "Mint + Amaranth Extract," which included mint, hesperidin, inulin, calcium citrate, and cetavlon. In the experimental model, periodontitis was induced in rats by prolonged intake of thermoperoxide sunflower oil. The animals were divided into three groups. Group 3 received the mouthwash orally from day 31. After 75 days, these rats demonstrated a significant decrease in the activity of elastase, urease, and malondialdehyde, alongside an increase in catalase and lysozyme activity. Additionally, there was improved mineral density of the alveolar bone, increased alkaline phosphatase activity, and reduced acid phosphatase

activity—suggesting a slowing of osteoclastic resorption and stimulation of bone-forming processes. In the clinical trial, 88 patients aged 18 to 35 were divided into a main group (who received standard treatment plus the mouthwash) and a comparison group (who received standard treatment only). The mouthwash was used as a rinse twice daily for two months with one-month breaks, repeated over a year. After one month, patients in both groups showed improvement, but those in the main group had significantly greater reductions in all periodontal indices: PMA index decreased by 2.1 times, PMA Parma by 2.4 times, bleeding index by 2.4 times, and Russell index by 2.1 times. A significant improvement was also observed in the oral hygiene level according to the Green-Vermillion index. Six months after treatment, patients in the main group showed stable clinical conditions, while 11.1% of acute cases and 16.7% of chronic cases in the comparison group experienced exacerbations. After 12 months, only 11.8% of acute and 16.7% of chronic patients in the main group showed signs of disease progression, compared to 37.5% and 40% respectively in the comparison group. Thus, long-term use of the amaranth-based mouthwash after conventional treatment contributed to improved oral hygiene, biochemical normalization, and stabilization of clinical and radiographic parameters of periodontal disease. These findings support the recommendation of the amaranth-based mouthwash for widespread use in dental practice as an effective periodontoprotective agent.
Keywords: periodontal tissues, generalized periodontitis, treatment, oral hygiene, rats, experimental periodontitis model, plant extracts, amaranth, squalene, dental elixir, periodontoprotectors, alveolar bone atrophy

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Шумивода Ю. А. Вплив зубного еліксиру з екстрактом амаранта на біохімічні показники стану пародонта щурів з експериментальним пародонтитом. Лікарська справа. 2025. № 2. С. 38-43. https://doi.org/10.31640/LS-2025-2-05
- Шумивода Ю. А., Левицький А. П. Вивчення пародонтопротекторних властивостей зубного еліксиру з екстрактом амаранту на моделі пародонтиту у щурів. Львівський клінічний вісник. 2025. № 2 (50). С. 41-45. https://doi.org/10.25040/lkv2025.02.041
- Чулак Л. Д., Шумивода Ю. А. Ефективність застосування зубного еліксиру з насіння амаранту в комплексному лікуванні хворих на генералізований пародонтит. Intermedical Journal. 2025. № 2. С. 100-104. https://doi.org/10.32782/2786-7684/2025-2-18
- Левицький А., Бурдо О., Величко В., Шумивода Ю., Селіванська І., Лапінська А. Лікувально-профілактичні властивості насіння амаранту. Фітотерапія. Часопис. 2024. № 1. С. 33-40. https://doi.org/10.32782/2522-9680-2024-1-33
- Левицький А. П., Величко В. В., Шумивода Ю. А., Селіванська І. О., Лапінська А. П. Патофізіологічні механізми лікувальної дії фітопрепаратів з насіння амаранту : Бюлетень матеріалів наукової конференції «XXIII-і читання В. В. Підвисоцького» (м. Одеса, 16-17 травня 2024 р.) Одеса: УкрНДІ медицини транспорту, 2024. С. 70-71.
- Левицький А. П., Гоженко А. І., Селіванська І. О., Величко В. В., Шумивода Ю. А. Аліментарно-дисбіотичні аспекти реабілітації хворих і поранених : Матеріали IX Національного конгресу патофізіологів України з міжнародною участю «Патологічна фізіологія – охороні здоров'я України» (м. Івано-Франківськ, 19-21 вересня 2024 р.) Вісник морської медицини. 2024. №3 (104). С. 201-206. http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.13889429

- Шумивода Ю.А., Лапінська А.П. Лікувально-профілактична дія зубного еліксиру «М'ятний + Екстракт амаранту» на стан кісткової тканини пародонта щурів, які споживали смажену соняшникову олію : Матеріали Міжн. наук.-практ. конф. «Другі наукові читання пам'яті професора Д.О. Альперна: Актуальні питання патологічної фізіології» (м. Харків, 8-9 травня 2025 р.). Харків: ХНМУ, 2025. С. 128-129.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чулак Леонід Дмитрович

2. Leonid Chulak

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0003-7011-3625

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Міжнародний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 26249278

Місцезнаходження: вул. Фонтанська дорога, буд. 33, Одеса, 65009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Копчак Оксана Вікторівна

2. Oksana V. Kopchak

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3244-2041

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Приватний вищий навчальний заклад "Київський медичний університет"

Код за ЄДРПОУ: 16478809

Місцезнаходження: вул. Бориспільська, буд. 2, Київ, 02099, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коленко Юлія Генадієвна

2. Yuliia H. Kolenko

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1659-3333

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Заградська Олена Леонідівна

2. Olena Zagradskya

Кваліфікація: к. мед. н., доц., 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8637-7057

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Міжнародний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 26249278

Місцезнаходження: вул. Фонтанська дорога, буд. 33, Одеса, 65009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Терешина Татьяна Петровна

2. Tetiana Tereshyna

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0002-0179-6509

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Міжнародний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 26249278

Місцезнаходження: вул. Фонтанська дорога, буд. 33, Одеса, 65009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Чумакова Юлія Геннадіївна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Чумакова Юлія Геннадіївна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Зеленська Ольга Валентинівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна